

SAVJETNIK MINISTRA DEMOGRAFIJE:
ČOVJEK KOJI ŽELI POTAKNUTI
DIJASPORU NA MASOVNI POVRATAK

ZDENKO ŠTRIGA,

Hrvat koji živi i radi u Njemačkoj, uspješni poduzetnik i vlasnik tvrtke Coral Consulting Service u Frankfurtu te osnivač udruge "Marshall plan Hrvatska, budućnost uz dijasporu", ovih je dana imenovan za savjetnika ministra demografije Ivana Šipića. U Globusu predstavlja svoj plan za masovni povratak Hrvata iz prve i druge generacije dijaspore

"MARSHALLOV PLAN ZA HRVATSKU"

"Vratit ćemo u domovinu 400 tisuća iseljenih Hrvata"

PIŠE BORIS OREŠIĆ | SNIMIO GORAN MEHKEK CROPIX

PET KLJUČNIH TOČAKA PLANA

- 1.** Poticanje gospodarskog razvoja i procesa pridruživanja EU u susjednim državama koje još nisu članice Unije
- 2.** Osnivanje poduzetničkih potpornih centara u Hrvatskoj za male i srednje poduzetnike iz dijaspore koji žele osnovati vlastite tvrtke
- 3.** Uključivanje dijaspore u razvoj gospodarstva stvaranjem uvjeta za povratak i investicije, čime se pokreću novi poslovi i transfer znanja
- 4.** Osnivanje Dijaspore fonda za poticanje malog i srednjeg poduzetništva, odnosno banke koju bi prvenstveno koristili iseljenici
- 5.** Izgradnja četiriju naselja za umirovljenike, pretežno povratnike iz dijaspore, od kojih bi svako imalo 250 kuća

Dogovorio sam se sa suprugom da mi pokloni četiri godine. Bila je ljuta ko pas jer smo planirali da ćemo, kada dođemo u ove zlatne godine, putovati po svijetu i uživati u ležernom životu. Kad svi ljudi gledaju da se smire, ja ne želim otići s ovoga svijeta prije nego što završim projekt Marshall plan za Hrvatsku, koji je začet još 1993. godine – priznaje nam poduzetnik Zdenko Štriga, koji je nedavno preuzeo funkciju posebnog savjetnika Vlade pri Ministarstvu demografije i useljeništa i planira u iduće četiri godine uz podršku premijera i ministara realizirati svoje ambiciozne planove o stvaranju jake zajednice po uzoru na Izrael i Irsku. Projekt je, kaže, načelno prihvaćen i u tijeku je traženje modela za njegovu realizaciju.

"Većina mojih aktivnosti odvijala se na međunarodnoj razini, što mi je omogućilo da izgradim široku poslovnu mrežu, posebno kroz suradnju s mnogim zemljama jugoistočne Europe i Azije, uključujući Japan i Koreju", otkriva Štriga, koji je rođen u Belišću, a s 14 godina 1972. dolazi u Frankfurt na Majni, gdje se školovao, izgradio karijeru i gdje mu je i danas službena adresa iako sve više vremena provodi u Hrvatskoj, kamo bi se uskoro htio i trajno preseliti. Potkraj 80-ih godina, ističe, počeo se baviti veletrgovinom, posebno uvozom elektroničkih uređaja kojima je opskrbljivao duty free shopove u bivšoj Jugoslaviji, a 1993. pokreće Hrvatski poslovno-promidžbeni centar u Frankfurtu koji 12 godina uspješno povezuje hrvatske i njemačke tvrtke. Od 2006. do 2020. godine radi kao savjetnik za mala i srednja poduzeća, specijaliziran za strategije digitalne transformacije, a 2021. osniva tvrtku Coral Consulting Service, koja pruža konzulantske usluge, u prvom redu stranim investitorima u Hrvatskoj i državama regije.

"Projekt Marshall plan za Hrvatsku proizašao je iz mog dugogodišnjeg sna i uvjeren sam da će unaprijediti gospodarsku situaciju i zaustaviti odlazak

"Nikada nije bilo bolje vrijeme za povratak Hrvata iz inozemstva. Stvorila se opet neka domoljubna priča, pozitivno ozračje i ljudi žele doći", kaže Štriga

“Mnogi bi se vratili kad bi im ovdje plaća bila 1800 do 2000 eura, kad bi imali slične uvjete kao tamo gdje sad žive”, smatra Štriga

mladih generacija iz Hrvatske. Da nakon Drugog svjetskog rata nije bilo Marshallova plana, ne bi bilo ni današnje Europe, zbog čega je i dobio Nobelovu nagradu za mir. Marshallov plan je pomogao Njemačkoj i Južnoj Koreji da se oporave od posljedica rata i izgrade snažno i moderno gospodarstvo. Njegov uspjeh pruža nam nadu i inspiraciju da i mi možemo ostvariti sličan pothvat koji bi pomogao Hrvatskoj u prevladavanju izazova s kojima se suočavamo”, govori Štriga, koji smatra da bi se brojni iseljeni Hrvati, i oni koji su otišli u prošlom stoljeću i oni koji su se u inozemstvo odselili u posljednjih desetak godina, rado vratili u Hrvatsku i pokrenuli male i srednje proizvodne tvrtke. Prema njegovoj procjeni, u idućih četiri do pet godina moguće je u Hrvatsku dovesti između 300 i 400 tisuća Hrvata iz prve i druge generacije dijasporne. Osim toga, kao ključne ciljeve projekta navodi povećanje prosječne plaće na razinu od 1800 do 2000 eura te razvoj malog i srednjeg poduzetništva posebno u proizvodnom i poljoprivrednom sektoru

uz razne porezne olakšice. Osobno iskustvo pružilo mi je uvid u ogroman potencijal dijasporne. Trenutno u Njemačkoj živi i radi više od 500 tisuća Hrvata. Inspiraciju za procjenu tog potencijala pronašao sam i u primjeru židovske zajednice koja je uspješno mobilizirala dijasporu u cilju jačanja svoje matične zemlje. Pojedini židovski menadžeri s kojima sam bio povezan predstavljali su mi model poslovnog uspjeha. Hrvatska bi mogla koristiti ove primjere kao smjernice u razvoju vlastitih politika i inicijativa za poticanje povratka svojih građana iz inozemstva”, naglašava Štriga.

Ističe pet ključnih točaka svog “Marshall plana”. Prva je da Hrvatska u regiji, odnosno u susjednim državama koje još nisu članice EU, potiče gospodarski razvoj i procese pridruživanja Uniji. Smatra da bi svakoj zemlji trebalo biti u interesu imati što razvijenije susjedstvo. Druga je točka osnivanje poduzetničkih potpornih centara u Hrvatskoj, u svakoj županiji, ali i regiji koji bi bili na usluzi malim i srednjim poduzetnicima koji žele osnovati vlastite tvrtke i startupove. U tim centrima radili bi mladi iz naše dijasporne i digitalni nomadi. Treća je točka, otkriva Štriga, uključivanje dijasporne u razvoj gospodarstva stvaranjem uvjeta za povrat i investicije čime se otvaraju novi poslovi i ostvaruje transfer znanja i tehnologije. Pod točkom četiri predvidio je osnivanje Dijaspore fonda za poticanje razvoja malog i srednjeg poduzetništva, odnosno

“Otvorit ćemo centre za dijasporu u Frankfurtu i u Zagrebu koji će pomagati ulagačima kako oni ne bi bili prepušteni borbi s birokracijom”

malog i srednjeg poduzetništva, odnosno banke koju bi prvenstveno koristili iseljenici koji svake godine u Hrvatsku pošalju između 3 i 5 milijardi eura. Banka bi bila u hrvatskom vlasništvu i financirala bi male i srednje poduzetnike, povratnike koji žele ulagati u Hrvatskoj. I, kao peto, plan predviđa stvaranje četiriju naselja za umirovljenike, pretežno povratnike

iz dijasporne s po otprilike 250 kuća i raznim medicinskim, sportskim, trgovačkim, ugostiteljskim i drugim sadržajima. Svaki poduzetnički centar, dodaje, imao bi i svoj hotel u kojem bi, između ostaloga, bili smješteni mladi iz dijasporne, posebice djeca druge i treće generacije, kao i digitalni nomadi. Kao prvi korak planira otvoriti centre za dijasporu u Frankfurtu i u Zagrebu koji će pomagati ulagačima kako oni ne bi bili sami prepušteni borbi s birokracijom.

“Udruga ‘Marshall plan Hrvatska, budućnost uz dijasporu’ kao središnje tijelo koordinirala bi aktivnosti svih hrvatskih udruga i zastupala njihove interese pred Vladom”, kaže Štriga

Centri će poduzetnicima tražiti kapital, partnere, tržište... Pružat će sveobuhvatnu podršku svakom povratniku kroz cijeli proces osiguravajući da ne doživi loša iskustva. Jedan od najčešćih razloga za razočaranje povratnika je suočavanje s birokratskim izazovima. Naš tim stručnjaka radi na tome da pojednostavi i ubrza proces rješavanja dokumentacije poput dobivanja svih potrebnih dozvola, registracije prebivališta, pristupa socijalnim i zdravstvenim uslugama, procedure za priznavanje stranih diploma...”, nabrja Štriga i dodaje da je već dobio ponude za 12 zgrada za prostorije u Frankfurtu i sada kreće u razgovore s Vladom oko odabira lokacije.

Glavna centrala bila bi u Frankfurtu i centar u Zagrebu radio bi po njezinim naredbama, a potom bismo imali župa-

nijске centre koji će na licu mjesta pratiti povratnike i poduzetnike. U županijama već postoje poduzetnički centri, ali nam je cilj da se oni umreže kako bi potencijalnog investitora iz dijasporne uputili na pravo mjesto. Recimo, ako želi proizvoditi namještaj, da ide tamo gdje je najrazvijenija drvna industrija. U tim centrima neće raditi ljudi koji su politički podobni, nego ljudi iz naše dijasporne, pretežno pripadnici druge ili treće generacije koji će predstavljati most prema rodbini i prijateljima i tako širiti informacije o stanju u Hrvatskoj, što je mnogo vjerodostojnije nego da te poruke šalju političari. Ti poduzetnički centri će biti rođilišta malih i srednjih tvrtki. Krenuli bismo s pilot-projektima u nekoliko županija – Osječko-baranjskoj, Međimurskoj i Sisačkomoslavačkoj”, objašnjava Štriga. Prema

“Sve povratnike koji bi u Hrvatskoj osnovali tvrtke i zaposlili ljude trebalo bi na deset godina osloboditi poreza na dobit”, kaže Štriga

njegovoj zamisli, poduzetnik koji želi pokrenuti neki posao prvo bi u Frankfurtu u suradnji s centrom napravio cjelokupan plan, a onda bi ga preuzeo centar u Zagrebu i preusmjerio u neki od županijskih centara.

Velike potencijale vidi u pokretanju IT tvrtki kao i tvrtki za proizvodnju i preradu hrane, osobito u Slavoniji, potom u drvnoj industriji, kako bi Hrvatska postala respektabilan proizvođač namještaja, kao i metaloprerađivačkoj industriji koja se može povezati s industrijom proizvodnje automobila. Tu je, dodaje Štriga, i zelena energija s naglaskom na povećanju proizvodnje električne energije od sunca, a Hrvatska može biti vodeći proizvođač stacionarnih baterija u Europi.

Otkriva da već neke njemačke tvrtke o tome vode razgovore s hrvatskima. On ih je povezo. Spreman je, tvrdi, dovesti u kratkom vremenu nekoliko stotina njemačkih poduzetnika koji bi u Hrvatskoj pokretali poslove, ali moćne tvrtke ne žele imati lokalnih problema, recimo da ih netko prevari.

“Nikada nije bilo bolje vrijeme za povratak Hrvata iz inozemstva. Stvorila se opet neka domoljubna priča, pozitivno ozračje i ljudi žele doći. Djeca iseljenika koja u Hrvatsku dolaze na godišnji odmor iz cijeloga svijeta, uključujući i Ameriku i Australiju, kažu mi da bi došli ovdje živjeti kada bi imali preduvjete, a za to već imam gotove koncepte. Mnogi bi se vratili u Hrvatsku kada bi im ovdje plaća bila 1800 do 2000 eura, odnosno kada bi imali slične uvjete kao tamo gdje sada žive i rade. Nije teško dostići taj iznos. Ništa ne pričam napamet. Rješenje se uvijek nalazi na rubu, a ne tamo gdje svi idu. Politika me ne zanima. Nitko me ne može prozvati da sam nečiji čovjek. Jedino što me zanima je Hrvatska”, tvrdi Štriga, uvjeren da bi se u Hrvatsku rado preselili i njegovi sin i kći koji su rođeni u Njemačkoj, gdje su izgradili uspješne karijere.

“U današnjem globaliziranom svijetu, gdje su komunikacija i suradnja ključni za uspjeh, hrvatski narod rasut diljem svijeta posjeduje ogroman potencijal koji može donijeti značajne koristi i dijaspori i domovini. Kako bi se taj potencijal u potpunosti iskoristio, nužno je ujediniti sve hrvatske organizacije i udruge pod jednom krovnom organizacijom i zato smo osnovali udrugu ‘Marshall plan Hrvatska, budućnost uz dijasporu’. Ona bi služila kao središnje tijelo koje bi koordiniralo aktivnosti svih hrvatskih udruga i organizacija te zastupalo njihove interese pred Vladom”, govori Štriga, koji smatra da bi sve povratnike koji bi u Hrvatskoj osnovali tvrtke i zaposlili ljude trebalo na deset godina osloboditi poreza na dobit, kao i da bi država trebala posebno poticati povratak znanstvenika koji su proveli najmanje dvije godine radeći u istraživačkim institucijama u inozemstvu te njihovo zapošljavanje u hrvatskim obrazovnim institucijama i istraživačkim institutima. Naglašava i da treba razbiti predrasudu o dijaspori kao ekstremnoj političkoj grupi ili kao nedovoljno obrazovanoj, što je ostatak mišljenja iz prošlih vremena i komunističkog mentaliteta. Hrvatski iseljenici, pogotovo mlade generacije, prema njegovu mišljenju, vrlo su svjesni i obrazovani ljudi kojima je stalo do općeg hrvatskog interesa. ■